

Łomża, 20 lutego 2020 r.

Sz. P. Michał Kurtyka
Minister Klimatu
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

W związku ze stałym wzrostem kosztów funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w gminie Łomża, spowodowanych przede wszystkim czynnikami niezależnymi od decyzji podejmowanych w naszej gminie, jako Rada Gminy Łomży oraz Wójt Gminy Łomża czujemy się zobowiązani do zajęcia stanowiska w tej sprawie.

Na wstępie chcemy zwrócić uwagę, iż w wyniku ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, gminy zobowiązane są do zorganizowania odbioru, transportu oraz zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych. W praktyce system gospodarki odpadów w gminach, odbywa się na zasadzie ogłoszenia przez gminę przetargu na odbiór lub odbiór i zagospodarowanie odpadów, co może wskazywać na realne możliwości wpływania przez gminy na wysokość kosztów odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów. Niestety w praktyce jednak wygląda to inaczej, co chcielibyśmy przedstawić w swoim stanowisku.

Głównym kosztem gospodarki odpadami jest koszt zagospodarowania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, gdyż stanowi on około 40% ogólnych kosztów odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych. Gminy ale też podmioty odbierające odpady komunalne, w rzeczywistości mają jedynie wpływ na koszty odbioru i transportu odpadów. Natomiast koszt zagospodarowania odpadów zmieszanych, zależny jest od Instalacji Komunalnych przeważnie prowadzonych przez spółki należące do większych miast. Z zadowoleniem więc przyjęliśmy inicjatywę Ministerstwa Środowiska w zakresie liberalizacji przepisów dotyczących regionów gospodarki odpadami, a w konsekwencji uchwalenie przez sejm ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1579) – *dalej ustawa nowelizująca* i tym samym wykluczenie sytuacji, że odpady zmieszane z terenu gminy muszą zostać przekazane do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w ramach regionu, co w praktyce oznaczało ograniczenie do jednej, dwóch instalacji. Może to stać się głównym narzędziem do walki z brakiem konkurencji dla poszczególnych instalacji komunalnych.

Niestety ustawa nowelizująca, wprowadzając ww. przepisy, które mogą przyczynić się do obniżenia kosztów zagospodarowania odpadów, wprowadziła także przepisy, które pozwalają utrzymać status quo w zakresie wykorzystania pozycji dominującej przez instalacje komunalne, ponieważ uchyliła art. 91 ust. 1 oraz art. 9za pkt. 2 ustawy o utrzymaniu czystości

i porządku w gminach – *dalej u.u.p.c.g.*, które zobowiązywały instalacje do zawarcia umowy na zagospodarowanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych ze wszystkimi podmiotami odbierającymi odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. W nowej wersji ustawy obowiązek ten zniesiono, przez co Instalacje Komunalne odmawiając przyjęcia odpadów zmieszanych od wybranych podmiotów odbierających odpady, mają możliwość zachowania niepisanej konieczności przekazywania odpadów do danej instalacji. Obawy nasze potwierdzają informacje zasięgnięte z gmin powiatu łomżyńskiego, gdzie zarówno w postępowaniach przetargowych na zagospodarowanie odpadów, jak również na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, w zakresie zagospodarowania odpadów zmieszanych w ofertach przetargowych występuje jedna Instalacja Komunalna.

Z niepokojem śledzimy kolejne informacje, o wzroście kosztów unieszkodliwiania odpadów, jakie napływają z całego kraju. Uważamy, iż niezbędna jest nasza reakcja, gdyż konstrukcja przepisów prawnych ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jak również wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, sprzyja zarządom instalacji komunalnych, do swobodnego ustalania wysokich cen za przyjęcie odpadów zmieszanych, bez ryzyka utraty udziału w rynku oraz do zmony cenowej, w celu uzyskania akceptacji samorządów na kolejne podwyżki.

Jesteśmy przekonani, że ta sytuacja doprowadzi do kolejnych nieuzasadnionych podwyżek, które oprócz wzrostu kosztów, będą rekompensowały złe zarządzanie Instalacjami Komunalnymi, za które ostatecznie zapłacą mieszkańcy, w których interesie występujemy.

W tym miejscu zasadne wydaje się ponowne wprowadzenia przepisów nakazujących prowadzącym instalacje komunalne, w granicach posiadanych mocy przerobowych, zawieranie umów na zagospodarowanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych ze wszystkimi podmiotami odbierającymi odpady komunalne, którzy wykonują swoją działalność np. w granicach danego województwa, jednocześnie pozostawiając przepisy dające podmiotom odbierającym odpady możliwość przekazywania zmieszanych odpadów do dowolnej instalacji.

Drugą i nie mniej ważną kwestią wpływającą na wzrost kosztów gospodarowania, jaką można zaobserwować w całym kraju jest brak konkurencji wśród podmiotów odbierających odpady. Niewątpliwie ma to związek ze zmianami prawnymi, które weszły w życie w 2012 r., od kiedy to gminy wybierają przedsiębiorcę odbierającego odpady w drodze przetargu, jednocześnie nie mogą zlecić, bez stosowania prawa zamówień publicznych, tej usługi swojej jednostce organizacyjnej (np. spółce, zakładowi budżetowemu). Wszystkim nam wydawało się, że zmiana wprowadzająca obowiązek udziału w przetargu wszystkich podmiotów chcących wykonywać usługę odbioru odpadów, da gwarancję iż usługa ta będzie wykonywana w najwyższym standardzie i za konkurencyjną cenę. Jednak jak później się okazało, doprowadziło to do wyeliminowania konkurencji między podmiotami zajmującymi się odbiorem odpadów, co spowodowało wzrost cen i zaprzestanie działalności przez wielu przedsiębiorców oraz stworzyło pole do stosowania praktyki nieuczciwego podziału rynku. Jedynym rozwiązaniem do zapobiegania takim sytuacjom, jest dokonanie zmian przepisów dającym gminom możliwość „bezprzetargowego” zlecenia usługi odbioru odpadów własnym jednostkom organizacyjnym (zakład budżetowy, spółki). Nawet niewielkie gminy posiadające jednostki organizacyjne mogłyby wykonywać usługę odbioru odpadów we własnym zakresie, mając wtedy realny wpływ na koszty systemu i tym samym nie narażając swoich mieszkańców na ponoszenie ewentualnych kosztów wynikających z niedozwolonych praktyk podmiotów zewnętrznych. Jednocześnie, wprowadzając ww. zmiany w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz prawie zamówień publicznych, należy dokonać złagodzenia obostrzeń prawnych zawartych w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 9d ust. 2 u.u.c.p.g., w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, chociażby poprzez zmniejszenie obowiązkowej

liczby posiadania przez gminne jednostki organizacyjne pojazdów przeznaczonych do odbioru odpadów. Niewielkie gminy takie jak np. nasza, miałyby możliwość dostosowania swojej jednostkę do wymogów rozporządzenia nie ponosząc wysokich kosztów.

Przepisy prawne, jakie gminy aktualnie mają do dyspozycji w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o ochronie konkurencji i konsumentów, w celu zapobiegania powyższym sytuacjom, nie są skuteczne. Niezbędne więc jest podjęcie rozsądnych rozwiązań m.in. proponowanych w naszym stanowisku.

Jednocześnie chcielibyśmy wyraźnie zaznaczyć, iż daleko nam od oskarżeń w kierunku zarządców instalacji i podmiotów odbierających odpady o stosowanie niedozwolonych praktyk podziału rynku w celu stosowania wysokich cen za usługi, nawet jeśli przegląd stanu gospodarki odpadami w całym kraju niewątpliwie nie pozwala definitywnie wykluczyć takiego procederu. Natomiast niniejszym stanowiskiem chcemy zasygnalizować, iż aktualnie obowiązujące przepisy prawne wyraźnie sprzyjają takim praktykom, tworząc niesłuszny pogląd o legalności ich stosowania.

Jesteśmy świadomi, że propozycje jakie dajemy mają charakter ogólny i wymagają uprzedniej analizy oraz uszczegółowienia, dlatego też jako organ Gminy Łomża chcemy wyrazić swoją gotowość do współpracy w poszukiwaniu nowych rozwiązań, które wpłyną na optymalizację gospodarki odpadami oraz do udziału w konsultacjach ewentualnego projektu zmiany ustaw w omawianym zakresie.

Ponadto zwracamy się z uprzejmą prośbą do wszystkich gmin o poparcie naszego stanowiska.

Przewodniczący Rady

Wójt

Sławomir Zacharczyk

Piotr Kłys

Do wiadomości:

1. Wójtowie/Burmistrzowie/Rady Gmin objętych porozumieniem dot. budowy instalacji w Czartorii.
2. Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego, ul. Świętojańska 24, 15-277 Białystok.
3. Prezydent Miasta Łomży/Rada Miejska Łomży, ul. Stary Rynek 14, 18-400 Łomża.